

รายงานผลการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

เนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น อันส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทั้งในส่วนของการเพิ่มเติมและการปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นปรากฏว่า ได้มีการเชิญหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นและเสนอแนะประกอบการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร โดยมีความคาดหวังว่าการประชุมครั้งนี้ จะสามารถนำการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานย่อมเข้าใจและทราบถึงปัญหาในเชิงลึกได้ดียิ่งกว่า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติฯ มีทั้งการเพิ่มเติมและการปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ ได้แก่

การเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฯ

๑. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนและชุมชน
๒. กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อและขจัดมลพิษให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์
๓. การขยายขอบเขตการบังคับใช้ให้รวมถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเขตไหล่ทวีป

การปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ

๑. ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเพิ่มเติมการกำกับดูแลตามมาตรการที่กำหนดไว้
๒. ปรับปรุงแหล่งที่มาและการใช้จ่ายเงินของกองทุนสิ่งแวดล้อมในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้มีประสิทธิภาพและคล่องตัวยิ่งขึ้น
๓. ปรับปรุงมาตรการการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการควบคุมมลพิษ ให้สอดคล้องกับหลักการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ

๑. ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย ได้มีการขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะและเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงที่ได้ทำกับต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายเพื่ออนุวัติการในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล โดยอ้างถึงข้อ ๕๖ และข้อ ๗๗ แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

๒. การขึ้นทะเบียนบุคคล เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้องค์กรเอกชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย หรือกฎหมายต่างประเทศที่มีกิจกรรมเกี่ยวข้องโดยตรงกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ

มิได้มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง หรือมุ่งค้าหากำไรจากการประกอบกิจกรรมมีสิทธิขอจดทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต่อกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ปรับปรุงและเพิ่มเติม การจดทะเบียนบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้นิติบุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรชุมชน ที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการอนุรักษ์ การสงวน การคุ้มครอง หรือส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม มีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสมาชิกองค์กร สามารถขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานปัจจุบัน โดยให้อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นผู้มีอำนาจรับขึ้นทะเบียนและเพิกถอนการขึ้นทะเบียน และกรณีไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวสามารถอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี และเพิ่มหลักการให้องค์กรเอกชนฯ ต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง เพื่อสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ อยากให้เพิ่มองค์กรท้องถิ่นและการกำหนดค่าใช้จ่ายรายสมาชิก เพื่อกระตุ้นให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๒ กำหนดไว้ ๑๕ วัน เห็นว่าน้อยเกินไป ควรกำหนดใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น เช่น ๓๐ วัน

๓. การแก้ไขปัญหาการรั่วไหลหรือการแพร่กระจายของมลพิษ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉิน หรืออันตรายต่อสาธารณสุขอย่างร้ายแรง

กฎหมายเดิม เมื่อมีเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายต่อสาธารณสุขอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภาวะมลพิษที่เกิดจากการแพร่กระจายของมลพิษ ซึ่งหากปล่อยไว้เช่นนั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยของประชาชน หรือก่อความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐเป็นอันมาก ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งกระทำหรือร่วมกันกระทำการใดๆ อันจะมีผลเป็นการควบคุม ระวังหรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างทันที่ทันที่ อำนาจในการสั่ง นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการภายในเขตจังหวัดแทนนายกรัฐมนตรีได้ โดยให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (กฎหมายเดิมนายกรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน ต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนจึงจะมีผลใช้บังคับ) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กำหนดมาตรการป้องกันและจัดทำแผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า

ปรับปรุงและเพิ่มเติม นายกรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนก็ได้ โดยมีอำนาจสั่งการให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดกระทำการเพื่อควบคุม ระวัง หรือบรรเทาผลร้ายจากอันตรายและความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยมีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ออกคำสั่ง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ทันที่ และให้ดำเนินการประกาศคำสั่งดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาต่อไปโดยมิชักช้า และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดการป้องกันพร้อมกับการจัดทำแผนฉุกเฉินไว้ล่วงหน้า เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไข ระวัง บรรเทาหรือป้องกันเหตุฉุกเฉินหรือเหตุอันตรายที่เกิดจากภาวะมลพิษ

๔. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

กฎหมายเดิม นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และมีคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง โดยมีปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และมีการปรับเปลี่ยน คณะกรรมการโดยตำแหน่ง มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ และเลขาธิการสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ และเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ในกรณีที่มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดทำให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือมีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง มีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องส่งเอกสารหรือข้อมูลหรือมาชี้แจงต่อคณะกรรมการ ตลอดจนแจ้งให้ดำเนินการแก้ไข หรือเสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่ายังไม่เหมาะสม ควรมีการเพิ่มภาคี คณะกรรมการให้มีความหลากหลายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๕. กองทุนสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม มีเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการลงทุนหรือนำไป ร่วมทุนกับเอกชน เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดหรือกำจัดน้ำเสียหรือของเสียรวมทั้งจัดทำขึ้นเพื่อบริการสาธารณะ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ปรับปรุงวัตถุประสงค์การจัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมให้กว้างขึ้น เพื่อให้ใช้จ่ายเงินกองทุนได้ครอบคลุมทุกด้านและปรับปรุงแหล่งที่มาของเงินกองทุนให้กว้างขึ้น โดยให้กองทุน มีรายได้จากเงินค่าบริการ ค่าธรรมเนียม เงินเพิ่ม เงินบำรุงกองทุน ค่าปรับทางปกครอง ค่าปรับที่ได้จาก การเปรียบเทียบ รวมทั้งค่าธรรมเนียมหรือภาษีอากรที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นกองทุน และปรับปรุง หลักเกณฑ์ ในการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และการใช้จ่ายเงินอุดหนุนในกรณี ถูกเงินให้แก่หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบในการแก้ไข ขจัดมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง อุดหนุนโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และได้ตัดเงิน อุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการลงทุนหรือนำไปร่วมทุนกับเอกชน เพื่อจัดให้มีระบบบำบัด หรือกำจัดน้ำเสียหรือของเสียรวมทั้งจัดทำขึ้นเพื่อบริการสาธารณะ โดยให้มีคณะกรรมการกองทุนเป็น ผู้พิจารณาอนุมัติเงินกองทุนสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การอุดหนุนเงินให้หน่วยงานของรัฐ สำหรับการดำเนินงานตามแผนจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อม แผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการควบคุม ลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในเขตควบคุมมลพิษ หรือดำเนินการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤตตามรายงานของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ

(๒) การให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนกู้ยืม เพื่อจัดให้มีระบบบำบัดหรือกำจัดมลพิษ หรือฟื้นฟูสภาพหรือการให้เงินอุดหนุนโครงการหรือกิจกรรมที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการกองทุนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนกู้ยืมโดยไม่กำหนดระยะเวลาหรือกำหนดระยะเวลายาวเป็นพิเศษได้ หรือกำหนดให้ลดอัตราดอกเบี้ยหรือยกเว้นดอกเบี้ยตามที่เห็นสมควรก็ได้

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เสนอให้มีผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นคณะกรรมการกองทุน

๖. มาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะต้องอาศัย หลักวิชาการ กฎเกณฑ์และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน และจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในเชิง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องด้วย

ปรับปรุง...

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ปรับปรุงให้สามารถกำหนดความแตกต่างตามสภาพสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และเพิ่มเติมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนด และเพิ่มเติมกรณีที่ต้องกรปกรองส่วนท้องถิ่นใดเห็นว่าสภาพสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ตนแตกต่างจากพื้นที่อื่น ให้สิทธิเสนอต่อคณะกรรมการฯ กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง โดยการเสนอข้อมูลหรือความจำเป็นในการกำหนดค่ามาตรฐาน และกำหนดให้ต้องทบทวนมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างน้อยทุกๆ ห้าปี เพื่อแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกมาตรฐานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม

๗. การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น และกำหนดให้เฉพาะจังหวัดที่ถูกประกาศให้เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรือเขตควบคุมมลพิษ ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับจังหวัดเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และกรณีที่จังหวัดมีหน้าที่ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ ไม่จัดทำหรือไม่สามารถจัดทำได้ หรือจัดทำเสนอแล้ว แต่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และหากคณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่าสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงถึงขนาดที่จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด คณะกรรมการฯ เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อออกคำสั่งให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับจังหวัดนั้นแทน

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ปรับปรุงให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหรือดำเนินการตามแผนดังกล่าว และปรับปรุงกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ต้องจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัดเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และปรับปรุงให้จังหวัดที่ไม่ได้จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมจังหวัด หากมีความจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการ ให้จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขอเงินอุดหนุนจากกองทุนได้ และเพิ่มหลักการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากจำเป็นต้องดำเนินการนอกเขตพื้นที่ของตนและเกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่ภายในเขตพื้นที่ของตน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ในกรณีอาจมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ของตน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้าไปดำเนินการและพื้นที่ที่จะมีการดำเนินการ แต่หากไม่ให้ความเห็นชอบ ให้อำนาจผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาชี้ขาด โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนส่วนร่วม

๘. เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม กรณีพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่าย หรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์ และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ปรับปรุงและเพิ่มเติม แบ่งลักษณะการคุ้มครองและการจัดการพื้นที่ ๒ ลักษณะ

(๑) พื้นที่ที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร หรือพื้นที่ชุ่มน้ำ หรือระบบนิเวศน์ที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีความหลากหลายทางชีวภาพ หรือมีคุณค่าทางธรรมชาติ ศิลปกรรม อันควรแก่การอนุรักษ์หรืออาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ได้โดยง่าย กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการฯ ออกกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่นั้น เป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และกำหนดเพิ่มเติมให้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรชุมชนในพื้นที่มีสิทธิเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับพื้นที่และความจำเป็นในการกำหนดพื้นที่เป็นพื้นที่คุ้มครองต่อรัฐมนตรี เพื่อออกกฎกระทรวงได้

(๒) พื้นที่กำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ เขตผังเมืองรวม เขตผังเมืองเฉพาะ เขตควบคุมอาคาร เขตนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตควบคุมมลพิษ และปรากฏว่ามีหรืออาจจะมีปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง จำเป็นต้องได้รับการป้องกันและแก้ไขโดยทันที ได้กำหนดให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการฯ มีอำนาจประกาศพื้นที่ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เพื่อคุ้มครอง ป้องกัน แก้ไข และฟื้นฟูบริเวณนั้น โดยกำหนดรายละเอียดมาตรการคุ้มครองและกำหนดระยะเวลาและหากจำเป็นต้องขยายระยะเวลาหรือหมดความจำเป็นใช้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการฯ จะขยายระยะเวลาหรือยกเลิกประกาศก็ได้ แต่ก่อนการประกาศต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย

๙. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

กฎหมายเดิม กรณีที่โครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดใดหรือที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ใดมีการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้กับโครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดเดียวกันหรือในพื้นที่ลักษณะเดียวกันได้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการในทำนองเดียวกันได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้ แต่ทั้งนี้โครงการหรือกิจการนั้นจะต้องแสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

ปรับปรุงและเพิ่มเติม กำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยความเห็นชอบคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีผลกระทบสิ่งแวดล้อมต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และอาจกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทและขนาดของโครงการ โดยกำหนดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย เพิ่มหลักการเกี่ยวกับอัตราเบี้ยประชุมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ และอัตราค่าตอบแทนของบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้ในพระราชกฤษฎีกา และเพิ่มหลักการให้เจ้าของโครงการหรือกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต้องชำระค่าธรรมเนียมในการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และกำหนดเพดานอัตราค่าธรรมเนียมขั้นสูงของโครงการหรือกิจกรรมละไม่เกินห้าหมื่นบาท และเพิ่มหลักการขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานที่มีอำนาจอนุญาตเห็นว่าการดำเนินโครงการหรือกิจการใดอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขอนามัยในพื้นที่ของตน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ

สิ่งแวดล้อม...

สิ่งแวดล้อมได้ โดยให้นับเป็นองค์ประชุมและมีสิทธิรับคำตอบแทน แต่ไม่มีสิทธิลงมติ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการมาตรา ๒๙๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และได้เพิ่มเติมหลักการเรื่องระยะเวลาที่สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ เพื่อเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงและสภาพแวดล้อมในช่วงเวลานั้นๆ

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่าการอ่านรายงาน EIA มีข้อมูลจำนวนมากควรมีการกำหนดมาตรการรายงานโครงการให้มีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อให้การดูแลเป็นไปอย่างเหมาะสมเป็นการดูแลเชิงพื้นที่ และคำว่า “พื้นที่ลักษณะเดียวกัน” หากมีการทำ EIA แล้ว กำหนดให้พื้นที่ใกล้เคียงไม่ต้องทำ EIA อีก เห็นว่ามีความเสี่ยงอันตรายและอาจจะเกิดปัญหาได้

๑๐. คณะกรรมการควบคุมมลพิษ

กฎหมายเดิม ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และมีคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และมีการปรับเปลี่ยนคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่ายังไม่เหมาะสม ควรเพิ่มคณะกรรมการภาคเอกชน

๑๑. มาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

กฎหมายเดิม รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทที่ต้องควบคุมและที่จะต้องเป็นผู้ควบคุม โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้เชิงเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และกรณีที่มีการกำหนดมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้มาตรฐานมีผลใช้บังคับต่อไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น แต่ถ้ามาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่รัฐมนตรีประกาศ ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจตามกฎหมายนั้น แก้ไขให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ในกรณีที่มีอุปสรรคไม่อาจดำเนินการได้ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ชี้ขาด และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำชี้ขาดนั้น

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มการกำหนดมาตรฐานจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้เชิงเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และกำหนดแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ หรือปล่อยทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อม หรือกำหนดรายละเอียดของชนิดประเภท ความเข้มข้น หรือปริมาณของสารมลพิษให้แตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในบริเวณนั้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมได้ และได้กำหนดความชัดเจนประเภทที่ต้องควบคุมหรือที่จะต้องเป็นผู้ควบคุมไปพร้อมกัน หรือจะกำหนดในภายหลังก็ได้ และเพิ่มเติมให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศแนวทางการดำเนินการระบายหรือปล่อยทิ้งมลพิษของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมออกสู่สิ่งแวดล้อม และเพิ่มหลักการให้เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะถูกควบคุมต้องจัดทำรายงาน หรือแจ้งการระบาย หรือปล่อยทิ้งมลพิษต่อกรมควบคุมมลพิษ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับดูแล และเพิ่มเติมสำหรับท้องที่ใดที่หน่วยงานของรัฐ ยังไม่ได้จัดให้มีระบบบำบัดหรือกำจัดน้ำเสีย ของเสีย หรือมลพิษอื่น ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษรายงานต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ เพื่อเสนอให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมอบหมายหน่วยงานรัฐเข้าดำเนินการจัดให้มีระบบดังกล่าว โดยสามารถได้รับเงินอุดหนุนหรือกู้ยืมเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอ...

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่าการกำหนดโทษเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุม ระบายหรือปล่อยทั้งอากาศเสีย น้ำเสีย ของเสีย หรือมลพิษอื่นที่ไม่ได้ทำการบำบัดหรือกำจัดให้มีคุณภาพตามมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ยังไม่สอดคล้องกับการกำหนดโทษ กรณีรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ไม่ครบถ้วน และได้มีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองได้ไม่เกินวันละสองหมื่นบาทต่อวัน จนกว่าจะมีการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนด เห็นว่าไม่ได้กำหนดเพดานขั้นสูงไว้ จึงอาจจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้

๑๒. ห้องปฏิบัติการ เพื่อให้บริการในการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มหลักการเกี่ยวกับการจดทะเบียนห้องปฏิบัติการต่อกรมควบคุมมลพิษ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจดทะเบียน การรับจดทะเบียนและการเพิกถอนทะเบียน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๑๓. เขตควบคุมมลพิษ

กฎหมายเดิม ในกรณีที่น่าปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มหลักการให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรชุมชนในพื้นที่มีสิทธิเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้มีการประกาศเขตควบคุมมลพิษ จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการควบคุม ลด ขจัดมลพิษ และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพิ่มเติมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาทบทวนความจำเป็นประกาศเขตควบคุมมลพิษอย่างน้อยทุกห้าปี

๑๔. ของเสียอันตรายและมลพิษอื่น

กฎหมายเดิม กรณีที่ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิต การใช้สารเคมี หรือวัตถุอันตรายในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การสาธารณสุขและกิจการอย่างอื่นให้อยู่ในความควบคุม รวมทั้งหลักเกณฑ์ มาตรการและวิธีการเพื่อควบคุมการเก็บรวบรวม การรักษาความปลอดภัย การขนส่งเคลื่อนย้าย การนำเข้ามาในราชอาณาจักร การส่งออกป้อนราชอาณาจักรและการจัดการ บำบัด และกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องด้วย

ปรับปรุงและเพิ่มเติม กรณีที่ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมมลพิษมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตรายหรือมลพิษอื่น ในกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรม เกษตรกรรม สาธารณสุขและกิจการอย่างอื่นให้อยู่ในความควบคุม รวมทั้งหลักเกณฑ์ มาตรการและวิธีการเพื่อควบคุมการเก็บรวบรวม การเก็บรักษา การขนส่งเคลื่อนย้าย การนำเข้ามาในราชอาณาจักร การส่งออกป้อนราชอาณาจักร หรือการจัดการ บำบัด และกำจัดของเสียอันตรายหรือมลพิษอื่น ดังกล่าวด้วยวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาที่เกี่ยวข้องด้วย และเพิ่มเติมบทกำหนดโทษทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวง

๑๕. การตรวจสอบและควบคุม

กฎหมายเดิม เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย หรือมลพิษอื่น ระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียเป็นของตนเอง มีหน้าที่ต้องเก็บสถิติและข้อมูลแสดงผลการทำงานของระบบหรืออุปกรณ์ และเครื่องมือดังกล่าวในแต่ละวัน และจัดทำบันทึกรายละเอียดเป็นหลักฐานไว้ ณ สถานที่ตั้งแหล่งกำเนิดมลพิษนั้น และจัดทำรายงานสรุปผลการทำงานนั้น เสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ ซึ่งจะไดรวบรวมรายงานให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษต่อไป และกรณีเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งมีใช้โรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรา ๙๐ - ๙๒ ในกรณีแหล่งกำเนิดมลพิษเป็นโรงงานอุตสาหกรรม ให้มีหนังสือแจ้งไปยังเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานให้ออกคำสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองโรงงานอุตสาหกรรมนั้น โดยให้ถือว่าเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานเป็นเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้ หากเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานไม่ดำเนินการออกคำสั่งปรับภายในระยะเวลาอันสมควร ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจออกคำสั่งปรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมนั้นได้

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ตัดเรื่องออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับออกไปและเมื่อเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษได้รับคำสั่งเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษให้ปรับปรุง แก้ไข หยุดหรือระงับการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในระยะเวลากำหนด ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสั่งระงับกิจการบางส่วนหรือทั้งหมดเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้ดำเนินการตามกฎหมายนี้ และกรณีหน่วยงานของรัฐที่ได้มอบหมายจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีความจำเป็นเร่งด่วนสามารถกู้ยืมเงินจากกองทุน เพื่อใช้ในการดำเนินการ การติดตามและบังคับชำระหนี้จากเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือผู้รับจ้างให้บริการคีนกองทุน

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่าการตัดอำนาจเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเรื่องออกคำสั่งเป็นหนังสือสั่งปรับออกไป อาจจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายไม่ปฏิบัติตามได้ และการประสานการปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจน และการจัดเก็บสถิติควรจัดทำฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน สามารถเผยแพร่เพื่อความสะดวกแก่การนำไปใช้อ้างอิงต่างๆ ได้ และกรณีให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสั่งระงับกิจการบางส่วนนั้น ยังไม่มีความชัดเจน

๑๖. การอุทธรณ์

กฎหมายเดิม เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ได้รับใบอนุญาตรับจ้างให้บริการ ผู้ควบคุมหรือบุคคลอื่นใด ซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ มีสิทธิร้องคัดค้านคำสั่งต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ถ้าผู้ร้องคัดค้านไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษและคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต ผู้ควบคุม หรือผู้รับจ้างให้บริการไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษ ผู้ควบคุม หรือผู้รับจ้างให้บริการไม่พอใจคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และคณะกรรมการควบคุมมลพิษวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการควบคุมมลพิษให้เป็นที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่าควรมีคณะกรรมการอุทธรณ์ เพื่อลดจำนวนคดีขึ้นสู่ศาล

๑๗. ค่าบริการในการให้บริการระบบบำบัดหรือกำจัดมลพิษของหน่วยงานของรัฐ

กฎหมายเดิม เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษซึ่งมีระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียตามมาตรา ๗๐ ผู้ใดลักลอบปล่อยทิ้ง น้ำเสีย หรือของเสียลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการ จะต้องเสียค่าปรับรายวันในอัตราสี่เท่าของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายประจำวัน สำหรับการเปิดเดินเครื่องทำงานระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียของตนตลอดเวลา ที่ดำเนินการเช่นนั้น และมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายจากการปล่อยทิ้งน้ำเสีย หรือของเสียนั้นก่อให้เกิด ความชำรุดเสียหาย หรือความบกพร่องแก่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของ ทางราชการด้วยประการใดๆ ไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญา

ปรับปรุงและเพิ่มเติม ปรับปรุงการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษ โดยออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของโครงการ กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่จำต้องชำระค่าธรรมเนียม เป็นรายปี ปีละไม่เกินหนึ่งล้านบาท รวมทั้ง กำหนดให้เจ้าของโครงการ กิจกรรม หรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ชำระ ค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์หรือระยะเวลาที่กำหนดต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งจุดห้าต่อเดือน ของจำนวนเงินที่ต้องชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน และเงินเพิ่มให้นำส่งเข้ากองทุน โดยไม่ต้อง นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน และเพิ่มเติมหลักการกำหนดให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าสินค้าบริการตามกฎหมายว่าด้วย พิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องนำเงินเข้ากองทุน โดยให้กรมสรรพสามิตเป็น ผู้จัดเก็บเงินดังกล่าวส่งเข้ากองทุน

๑๘. มาตรการส่งเสริม

กฎหมายเดิม เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย ระบบบำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสียอย่างอื่น รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุที่จำเป็นสำหรับแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือผู้รับจ้างให้บริการ ซึ่งได้รับอนุญาตมีสิทธิขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการ รวมทั้ง ผู้ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย แต่ประสงค์ที่จะจัดให้มีระบบ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องใช้ของตนเองด้วย

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มเดิมการกำหนดให้เจ้าของโครงการหรือกิจกรรมใด ใช้วัตถุดิบ หรือกระบวนการในการผลิตผลิตภัณฑ์ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือมีการ จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในโครงการ หรือกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมและรักษาสิ่งแวดล้อม และได้รับการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่กำหนด มีสิทธิได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมในการปล่อยมลพิษ หรือได้รับเงินอุดหนุนในการดำเนินการจากกองทุน เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

๑๙. ความรับผิดทางแพ่ง

กฎหมายเดิม แหล่งกำเนิดมลพิษใดก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดของการรั่วไหล หรือแพร่กระจายของมลพิษอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัย หรือเป็นเหตุ ให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหายด้วยประการใดๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษ จะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เหตุสุดวิสัยหรือการสงคราม การกระทำตามคำสั่งของรัฐบาล หรือเจ้าพนักงานของรัฐ การกระทำหรือละเว้นการกระทำของผู้ที่ได้รับอันตรายหรือความเสียหายเองหรือของบุคคลอื่น รวมถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นนั้น และผู้ใดกระทำหรือละเว้น

การกระทำด้วยประการใด อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้แก่อำนาจของรัฐ ตามมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลาย สูญหาย หรือเสียหายไปนั้น

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มเติมหลักการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ (Punitive Damages) ตามแนวทางพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาบังคับใช้ เพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายในอัตราไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานของรัฐต้องขจัดมลพิษและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเพิ่มเติมกรณีความเสียหายเกิดแก่ร่างกาย หรือสุขภาพอนามัยของบุคคลอื่นในเวลาที่เกิดพิพาทคดี เป็นการพ้นวิสัยที่จะหยั่งรู้แน่ชัดว่าค่าเสียหายมีเพียงใด ได้กำหนดให้ศาลอาจสงวนสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นอีกภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ก่อนการแก้ไขต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งที่จะคัดค้าน และเพิ่มเติมให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คืนสู่สภาพเดิม รวมทั้งดำเนินคดีเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหาย และค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายนี้สามารถขอรับเงินอุดหนุนหรือกู้ยืมเงินจากกองทุน เพื่อใช้ในการดำเนินการและมีหน้าที่ติดตามและเรียกร้องค่าใช้จ่ายคืนกองทุน

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฯ เห็นว่าภาระการพิสูจน์ความรับผิดชอบให้เป็นหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กำเนิดแหล่งมลพิษในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และควรเพิ่มการเยียวยาระหว่างการพิสูจน์ในกรณีเกิดเหตุสุดวิสัย และกรณีผู้เสียหายยังคงเป็นแต่เพียงรัฐอยู่หรือไม่ และกรณีการพิจารณาคดีแบบหมู่ หรือการที่ศาลอาจสงวนสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น เป็นกรณีที่ผู้เสียหายต้องเข้ามาแสดงสิทธิในการเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาตั้งแต่เริ่มต้นหรือไม่ และหากเข้ามาภายหลังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลจะยังคงมีสิทธิอยู่หรือไม่

๒๐. คณะกรรมการเปรียบเทียบ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม เพิ่มเติมให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบเพื่อทำหน้าที่เปรียบเทียบความผิด ทั้งที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือโทษปรับหรือโทษจำคุกไม่เกินสองปี เพื่อให้คดีมีความรวดเร็ว และไม่ต้องดำเนินการฟ้องร้องต่อศาล โดยเมื่อมีการชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กน้อย

๒๑. บทกำหนดโทษ ปรับปรุงบทกำหนดโทษให้สอดคล้องกับหลักการที่เพิ่มเติมขึ้นใหม่

๒๒. บทเฉพาะการ

ปรับปรุงและเพิ่มเติม

(๑) กำหนดให้องค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว เป็นองค์กรด้านเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะกรรมการผู้ชำนาญการ สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่

(๓) กำหนดให้โอนเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ และหนี้สินของกองทุนสิ่งแวดล้อมมาตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กำหนดให้รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่ยื่นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ถือเป็นรายงานฯ พระราชบัญญัตินี้ และผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อไป

(๕) กำหนดให้ผู้จัดตั้งห้องปฏิบัติการ เพื่อให้บริการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้มายื่นขอจดทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๖) กำหนดให้การยื่นอุทธรณ์ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นกระบวนการ

(๗) กำหนดให้กฎหมายลำดับรองใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายลำดับรอง

ที่มา : เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เรียบเรียงโดย : กลุ่มงานให้คำปรึกษาและร่างกฎหมาย สำนักกฎหมาย กรมที่ดิน

หมายเหตุ การพิจารณาร่างกฎหมายในแต่ละขั้นตอนตามกฎหมายจนแล้วเสร็จคือประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับตามกฎหมาย อาจมีการแก้ไข ตัดทอน หรือเพิ่มเติมเนื้อความตามที่ปรากฏในมาตราต่างๆ การเสนอความคิดเห็นในกรณีนี้ จึงหมายถึงหลักการตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ในขณะที่สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำมาใช้สำหรับการประชุมประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร